

VISI LIETUVOS ŽEMĖS ŠVENTIEJI, MELSKITE DIEVĄ UŽ MUS!

STAČIATIKIŲ LIETUVA

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios laikraštis

2023 m. vasaris Nr. 6

www.orthodoxy.lt

facebook.com/orthodoxy.lt

Sakartvelo šventenybė Vilniuje

► Gavrijilo Samtavriečio ir šventojo hierarcho Spiridono, Trimifunto vyskupo, ikona „Šlovė Švenčiausiajai Trejybei“ su relikvijų dalelėmis Vilniuje išbuvo daugiau nei savaitę.

Sausio pabaigoje į Vilnių atkeliavo suveriamoji ikona su šventojo hierarcho Spiridono, Trimifunto vyskupo, ir šventojo vienuolio Gavrijilo (Urgebadzės) relikvijų dalelėmis.

Ikona buvo nutapyta ir atvežta į Vilnių palaiminus Viso Sakartvelo Katalikosui - Patriarchui, švenčiausiajam ir palaimingiausiajam Eljui (Iljai) Antrajam. Keletą palaimingųjų dienų unikali suveriamoji ikona „Šlovė Švenčiausiajai Trejybei“ su šventųjų relikvijų dalelėmis išbuvo Vilniuje - iš pradžių Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje, o vėliau Skaisčiausiosios katedroje.

Kairėje suveriamosios ikonos dalyje pavaizduotas plačiai žinomas Spiridono Trimifuntiečio stebuklas, įvykęs Pirmajame Visuotiniame Bažnyčios Susirinkime. Šventasis vyskupas suspaudė rankoje plytą, ir iš jos pliūptelėjo ugnis, ištryško vanduo ir išsiskyrė

molis. Šis stebuklas pasitarnavo įrodant Dievo Trejybės vienovę. Dešinėje ikonos dalyje parodytas analogiškas epizodas iš šventojo vienuolio Gavrijilo gyvenimo. Atsakydamas į induisto klausimą, jis padėjo ant padėklo duonos, peržegnojo - ir vietoj duonos atsirado vanduo, ugnis ir kviečiai. Šventasis senolis, matydamas induisto nuostabą, tarė: „Vienatinė Švenčiausioji Trejybė yra nedaloma - panašiai kaip ir ši duona...“.

Šią ikoną į Vilnių atvežė dokumentinių filmų apie senolį Gavrijilą kūrėjai. Šių filmų dėka daug stačiatikių, gyvenančių įvairiose šalyse, sužinojo apie „mama Gabrielę“ („mama“ sakartvelų kl. reiškia tėvas) ir pamilo šį šventąjį. Skaisčiausiosios katedroje buvo suorganizuoti du seansai, kurių metų žiūrovai galėjo ne tik pamatyti dokumentinius filmus „Senolio diadema“ ir „Aš laukiu jūsų Samtavre“, bet ir iš pačių filmų autorių išgirsti, kaip jie kūrė šiuos

filmus, kokių stebuklų yra padaręs šv. vienuolis Gavrijilas.

Abiejose šventovėse - Skaisčiausiosios (Užmigimo) katedroje ir Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje - vyko intencinės pamaldos pagerbiant šv. Gavrijilą, be to, visą ikonos buvimo Vilniuje laiką norinčiųjų prieiti ir pasimelsti prie šios šventenybės žmonių „upelis“ neseko...

Suveriamoji ikona „Šlovė Švenčiausiajai Trejybei“ iškeliavo iš mūsų miesto, tačiau stebuklai nesibai-gė: Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje atsirado ir visam laikui joje lieka kita šv. senolio Gavrijilo ikona su jo relikvijų dalelėmis. Šią ikoną padovanojo labdarys, panorėjęs, kad jo vardas nebūtų minimas. Ikoną tapė dailininkė, kuri tapė ir ikoną „Šlovė Švenčiausiajai Trejybei“. Tai dvasinė senolio Gavrijilo duktė Tamuna Gočiašvili.

Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje likusi šventojo vienuolio Gavrijilo ikona yra prie solejos,

šalia didžiojo kankinio Panteleimono ikonos.

Šv. vienuolis Gavrijilas (Urgebadzė) (1929 - 1995) yra vienas mūsų laikų Sakartvelo senolių, kuriam reiškiamas itin didelė pagarba. 1965 metais, per gegužės 1 demonstraciją, kunigas vienuolis Gavrijilas sudegino 12 metrų Lenino portretą, kuris buvo pakabintas ant tuometinės Sovietų Gruzijos Aukščiausiosios Tarybos pastato. Be to, susirinkusiems žmonėms jis ėmė skelbti Kristų. Senolis buvo primuštas ir patalpintas į psichiatrinę ligoninę ištirti. Ten jam paskelbė tokią diagnozę: „psichopatinė asmenybė, tiki į Dievą ir angelų buvimą“.

Tikintieji meldžiasi šventajam senoliui, ir, jam užtarus, itin dažnai įvyksta stebuklas. Jų gausa tapo viena iš priežasčių, dėl kurių Sakartvelo Stačiatikių Bažnyčia labai greit, praėjus vos 17 metų nuo jo mirties, 2012 metais jį kanonizavo.

Malda už Vilnių Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse

Vilniaus miesto 700 metų jubiliejaus proga visose šalies stačiatikių šventovėse mėnesį bus meldžiamasi už Dievo saugojamą Vilniaus miestą ir visus jo gyventojus.

Ypatingoji malda už Vilnių Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse skambės iki Atsiprašymų ir atleidimo sekmadienio.

Vilniaus ir Lietuvos metropol-

lito Inokentijaus žodžiais, daugelis Vilniaus miesto sūnų bei dukterų prisidėjo ir toliau prisideda prie miesto bei visos šalies klestėjimo.

„Čia yra stačiatikių šventovės, su Vilniaus vardu susiję ir daugelio stačiatikių šventųjų bei teisulių žygdarbiai. Jie skelbė Dievo Tiesą, buvo krikščioniškojo pamaldumo ir tvirto tikėjimo pavyzdys. Jie iki šiol užtaria mus, nusi-

dėjėlius, ir prie Dievo sosto meldžiasi ir už visus Vilniaus gyventojus“ - pasakė Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus.

Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyno brolijos sudaryta malda:

„Viešpatie Jėzau Kristau, žmones mylintis Valdove, pažvelk į Dievo globojamą Vilniaus miestą ir visus jo gyventojus. Dėl savo be-

ribio gailestingumo suteik jiems ramybės, sveikatos, išganymo ir nuolat remk visus jų gerus sumanymus. Dovanok Tavo miestui klestėjimą ir žemiškų malonių gausą. Tegul būna palaimintas Vilniaus miestas ir visi jo gyventojai. Taip pat visada nuoširdžiai dėkojame Dievui ir šloviname Tėvą, Sūnų, ir Šventąją Dvasią per amžių amžius. Amen.“

Metropolitas Inokentijus - apie Susitikimą su Viešpačiu
2 psl.

Interviu su Liublino ir Chelmo arkivyskupu Abeliu
5 psl.

Į parapijiečių klausimus atsako kunigas
6 psl.

Šventovė biologijos kabinete
7 psl.

Stebuklingasis Kryžius Skaisčiausiosios katedroje
8 psl.

ISSN 2783-7173

9 772783 717000

Ar mes rengiamės būsimajam susitikimui su Dievu?

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas INOKENTIJUS

Brangūs broliai ir seserys! Stačiatikių Bažnyčia vasario 15 mini Dieviškojo Kūdikio Jėzaus Kristaus Atnešimą į Jeruzalės šventyklą keturiasdešimtą dieną po Jo gimimo. Šventykloje Kristų pasitiko senolis Simeonas ir pranašė Ona. Todėl ši šventė vadinama „Pasitikimu“ ar „Susitikimu“ (rus. „Sretenije“, „Vstrečia“). Simeonas buvo „teisus ir dievobaimingas“, tyros širdies žmogus (Lk 2,25). Todėl jis atpažino, kad į šventovę atneštas Kūdikis yra Kristus Išganytojas. Simeonas gyveno dėl Kristaus, gyveno laukdamas susitikimo su Kristumi.

Ir mes, gyvendami čia, žemėje, iš visų sielos galių turime stengtis susitikti su Viešpačiu Dievu, kad būtume su Juo vieningi amžinybėje. O šventieji Tėvai mums sako, kad nesusivienijus su Juo dar čia, kol gyvename šioje žemėje, negalėsime ir ateityje susitikti su Dievu ir būti su Juo vieningi. Mūsų siela turi troškinti vienyti su Dievu. Šį troškimą skatina mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, norinčio gyventi mūsų širdyje, meilė.

Viešpats kreipiasi į kiekvieną iš mūsų, sakydamas: „Mano vaike, duok Man savo širdį!“ (Pat 23,26. Pridursime, kad vertime į lietuvių kalbą ši vieta išversta taip: „Mano vaike, pasitikėk Manimi...“). Mums dera nedelsiant kreiptis į Kristų ir atverti Jam širdį tiek džiaugsmo, tiek skausmo valandą. Būtina apvertki savo nevertingumą, nederamumą, karštai atgailauti dėl savo nuodėmių, prašyti, kad Jis padėtų įveikti išbandymus, kuriuos patiriame savo gyvenime. Tuomet Viešpats mums dovanuoja Šventosios Dvasios malonių, ir kryžius, kurį nešame, tampa len-

▶ Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios vadovas, metropolitas Inokentijus. Protojėrejus Igorio Rinkevičiaus nuotrauka.

gvesnis. Rūsčios tikrovės metą, kuomet susiduriame su išbandymais, reikia skubėti prie Kristaus: „Šaukis Manęs vargo dieną; išgelbėsiu tave, ir tu Mane šlovinsi“ (Ps 49/50, 15), nes „Viešpats artimas kiekvienam, kas Jo šaukiasi“ (Ps 144/145, 18).

Svarbiausia mūsų susitikimų su Viešpačiu vieta yra Dievo Šventovė. Čia kiekvienas Slėpinys, kiekviena malda dovanuoja džiugų Dievo ir žmogaus susitikimą. Krikšto Slėpinys nuplauna gimtąją nuodėmę ir atveria žmogui Bažnyčios duris. Žmogus tampa krikščioniu, jis susisieja su Kris-

taus vardu. Patepimo šventinta mira Slėpinys suteikia žmogui maloningų galių būti vertu Kristaus vardo, kuris yra šventas, iškylus. Tokį žmogus ir turi jį išsaugoti. Bet mes, deja, to neįstengiamo padaryti, nes mūsų gyvenimui stinga tyrumo ir šventumo. Ir tuomet Bažnyčia suteikia mums kitą Slėpinį - Išpažintį, kurios dėka atgailaujantis žmogus turi galimybę nuplauti nuodėmių purvą ir vėl atgauti teisę susisiekti su Kristaus vardu. O pažvelkime į dar vieną Slėpinį - Šventąją Eucharistiją. Kas tai, jei ne mūsų susitikimas su Kristumi? Ir ne tik susitikimas -

žmogus į savo esybę, į save priima Patį Kristų, Kuris Švenčiausiųjų Slėpinių dalininkams suteikiamas duonos ir vyno pavidalu.

O kiti Slėpiniai? Santuokos Sakramentas pašventina mūsų šeimą. Patepimo šventintu aliejumi Slėpinys suteikia mums galimybę pasirūpinti, išprašyti, kad Dievas pagydytų mūsų sielą ir kūną. Kokių maloningų galimybių Kristaus Bažnyčia suteikia žmogui! Bet dauguma žmonių, deja, labai retai naudojami šiomis galimybėmis (o daugelis ir visai nesinaudoja). Mes neskubame susitikti su Dievu. Mums atrodo, kad susitikimas su Juo iš dalies

apribos mūsų laisvę, ir mes negalėsime atlikti viso to, ką norėtume daryti. Juk užuot laukę amžinos palaimos Anapilyje, mes jau čia, žemėje, trokštame gauti visų įmanomų gėrybių. Žmogus nenori apsiriboti ir dirbuotis vardan gyvenimo amžinybėje! „Atbuko širdis šios tautos (...) jie negali (...) suprasti širdimi, kad sugrįžtų ir būtų pagydyti“, - sako pranašas Izaijas (Iz 6,10. Pridursime, kad lietuviškame vertime yra ne „atbuko širdis“, o „atbukink širdį“).

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Sutikimo šventė vis primena, kad mums derėtų nuolat stengtis susitikti su Dievu, nuolat galvoti apie tai, kas amžina, neapsiribojant tuo, kas žemiška.

Broliai ir seserys, duok, Dieve, kad kiekvienas iš mūsų, sykį Krikšto Slėpinio dėka susitkęs su Vienatiniu Dievu Trijuose Asmenyse, nebesiskirtų su Juo visas likusias žemiškojo gyvenimo dienas ir su Juo būsimajame gyvenime amžinybėje. „Kaip elnė ilgisi tekančio vandens, taip aš ilgiuosi Tavęs, Dieve. Visa gyvastimi trokštu Dievo, gyvojo Dievo; kada nueisiu ir pamatysiu Dievo veidą!“ (Ps 42/41, 2-3).

Melskime to mūsų Viešpatį Jėzų Kristų! Pasimelskime ir Dangaus Karalienei, Mergelei Dievo Gimdytojai bei visiems Lietuvos krašto šventiesiems, kad dėl jų maldų, dėl jų užtarimo ir prašymų Viešpats padėtų mums šiam pasaulyje būti vertiems garbingo krikščionio vardo, kad į savo širdį priimtume Kristų ir niekuomet su Juo nebesiskirtume. Viešpats pirmiausia ragina mus atgailauti, apsisvalyti sielą, kad galėtume sėkmingai priartėti prie mūsų gyvenimo čia pabaigos ir džiaugtumės susitikimu su Kristumi Išganytoju Dangaus Karalystėje. Amen.

Iškilmingai pagerbta Aušros vartų Dievo Motinos ikona

Sausio 8 Šventosios Dvasios vienuolyne ir šalia esančioje Aušros vartų koplyčioje vyko iškilmingas didžios Lietuvos šventenybės - stebuklingosios Aušros vartų Dievo Motinos ikonos pagerbimas. Būtent ši diena skirta šiai ikonai atminti.

Pasibaigus Didžiajai Kalėdų Vakarinei, kuriai vadovavo Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus, iš Šventosios Dvasios vienuolyno link Aušros vartų pajudėjo gausi religinė procesija. Koplyčioje prie Aušros vartų Dievo Motinos ikonos vyko intencinės pamaldos, kurių metu buvo prašoma ir karo Ukrainoje pabaigos.

Iškilmėse, skirtose Aušros vartų Dievo Motinos ikonos garbei, dalyvavo ir autokefalinės Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios delegacija, vadovaujama Liublino ir Chelmo arkivyskupo Abelio.

Interviu su Jo Ekselencija Abeliu skaitykite 5 puslapyje.

▶ Per intencines pamaldas Aušros vartų koplyčioje melstasi ir už Ukrainą. Aleksejaus Litvinovo nuotrauka.

Malda už Lietuvą ir jos žmones

Sausio 13 d., Laisvės gynėjų atminimo dieną, visose Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse buvo meldžiamasi už Lietuvos šalį, jos žmones, valdžią ir kariuomenę, taip pat už žuvusiuosius per tragiškus 1991 m. sausio 13 d. įvykius.

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios vadovas, metropolitas Inokentijus meldėsi Šv. Marijos Magdalietės moterų vienuolyno šventovėje; kartu tarnavo šios vienuolyno šventovės klero nariai.

Metropolitas Inokentijus priminė, kad Lietuvos Stačiatikių Bažnyčia praėjusio šimtmečio dešimtosios dekados pradžioje ryžtingai parėmė lietuvių tautos kovą už nepriklausomybę bei patvirtino, kad visus metus, praėjusius nuo tų atmintinų įvykių, Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios pozicija lieka nepakitusi.

„Mes kasdien meldžiamės už Dievo saugomą šalį Lietuvą, už jos valdžią, kariuomenę ir jos žmones, kreipdamiesi į mūsų Dangiskąją Globėją - Švenčiausiąją Dievo Gimdytoją ir visus Lietuvos krašto šventuosius, prašydami jų pagalbos“, - pasakė metropolitas Inokentijus.

„Būkite saugomi senolio Gavrijilo!“

Žodžiai: „senolis Gavrijilas“ ir „Samtavro vienuolynas“ keletą dienų skambėjo Vilniaus miesto šventovėse bei vienuolynuose. Esu įsitikinęs, kad jų iki šiol nepamiršo ir giliai tikintys žmonės, ir tie, kurie tik pradeda artėti prie Bažnyčios.

Konstantinas CERCVAZDŽĖ
filmų apie senolį Gavrijilą autorius

Mes, dokumentinių filmų apie šventąjį senolį Gavrijilą (Urgebadžę) kūrėjai, atvežę šventojo vienuolio Gavrijilo ir šventojo hierarcho, Trimifunto vyskupo Spiridono ikoną, savaitę buvome apsisistoję Vilniuje. Čia, šitame nuostabiame mieste, vyko šventajam vienuoliui Gavrijilui Samtavriečiui atminti pašvęsti renginiai. Sakartvele jis yra vienas labiausiai mylimų šventųjų. Jis pagerbiamas ir už tėvynės ribų, kaip paaiškėjo - ir Lietuvoje.

Sausio 21 d. Vilniaus Skaisčiausiosios katedroje vyko Dieviškoji Liturgija sakartvelų kalba, kurią aukojų protojerėjus Josifas Zeteišvili. Ji buvo unikali ir tarsi įkūnijo draugystę tarp Lietuvos ir Sakartvelo.

Kelias dienas vyko pokalbiai, filmų peržiūros, o sulaukę kvapą žmonės gaudė informaciją apie senolį Gavrijilą: žmogų, atlikusį Dievo kvailelio žygdarbį ir tapusį šventuoju. Buvo džiugu bendrauti su broliais ir seserimis Kristuje,

► Šventosios Dvasios vienuolyno šventovėje ir Skaisčiausiosios katedroje prie ikonos „Šlovė Švenčiausiaisiai Trejybei“ vyko intencinės pamaldos; tikinčiųjų, norinčių pasimelsti prie ikonos, „upelis“ neišseko.

kurie nuoširdžiai myli vienuolį Gavrijilą ir stengiasi kuo daugiau sužinoti apie jo šventą gyvenimą.

Per savaitę, kuomet ikona, vadinama „Šlovė Šventajai Trejybei“, viešėjo Vilniaus miesto šventovėse, ją pagerbė daug tikinčiųjų. Daugelis jų žiūrėjo filmus apie senolį Gavrijilą.

„Mama Gabriele“, taip šį šventąjį vadina Sakartvele („mama“ sakartvelų kalba reiškia „tėvas“. - Vert. past.). Jis gyveno ne taip seniai; gimė 1929 m., ir pas Viešpatį iškeliavo būdamas 66 metų. Jį vadino „didele XX a. meile“. Gavrijilas kiekvienam padėdavo, jis nepaliaujamai darė ir tebedaro stebuklus.

Aš noriu, kad kuo daugiau žmonių sužinotų apie senolį Gavrijilą. Ši veikla prasidėjo knygos „Senolio diadema“ vertimu. Kartu reikėjo dešimties minučių vaizdo klipo apie vienuolį Gavrijilą, tačiau, jo maldų ir Dievo malonės dėka pasirodė pilnametražis filmas. Istorijomis apie filmo kūrimą,

apie daugelį stebuklų, vykusių filmavimo metu, po filmų peržiūrų dalijomės su parapijiečiais.

Dabar jau yra du pilnametražiai filmai, žinomi visame stačiatikių pasaulyje, ir daug trumpametražių filmų. Čia, Vilniuje, tęsiasi trečiojo filmavimas. Tikimės, kad artimiausiu metu mūsų kūrybinė komanda aplankys Vilnių su dar vienu filmu apie šį nuostabų asketą.

Pagrindinis senolio Gavrijilo reikalavimas buvo: „Mylėkite vieni kitus“. Šios meilės personifikacija - visi Bažnyčios tarnai Vilniuje ir, žinoma, hierarchas ordinaras Inokentijus su vyskupu Ambrosijumi, kurie su didele meile pasitiko mūsų ikoną ir delegaciją. Natūralu, kad Sakartvelo gyventoją sunku nustebinti svetingumu, bet atsakingai galiu pasakyti, kad Bažnyčios hierarchams, kitiems dvasininkams ir vietinių cerkvių parapijiečiams tai pavyko. Grįšime į savo šalį ir papasakosime visiems, kaip Lietuvoje mylimas senolis Gavrijilas, su kokiais nuostabiais žmonėmis senolio Gavrijilo maldų dėka Viešpats mus supažindino. Linkiu jums visiems Dievo pagalbos, džiaugsmo ir stiprybės. Palinkėsiu sakartvelų stiliumi: „Būkite visada saugomi mūsų mylimo senolio Gavrijilo“.

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. VASARIS

PIRMADIENIS	ANTRADIENIS	TREČIADIENIS	KETVIRTADIENIS	PENKTADIENIS	ŠEŠTADIENIS	SEKMADIENIS
LIETUVOS ŠVENTŲJŲ PAGERBIMO DIENOS:			2	3	4	5
5– Šv. vienuolis Genadijus Mogiliavietis, Kostromos ir Liubimo stebukladaris	25– Šv. hierarchas Aleksijus, Kijevo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas, stebukladaris	26– Šv. hierarchas Georgijus (Koniskijus; rus. Koniskij), Mogiliavo arkivyskupas	Šv. vienuolis Eufemijus Didysis (473 m.) Šv. vienuoliai Eufemijus schimininkas (XIV a.) ir Laurentijus atsiskyrėlis (XIII–XIV a.)	Šv. vienuolis Maksimas Išpažinėjas (662 m.) Šv. vienuolis Maksimas Graikas (1556 m.)	Šv. Apaštalas Timotiejus (apie 96 m.) Šv. kankinys, vienuolis Anastazas Persas (628 m.)	Savaitė, skirta multininkui ir fariziejui Visi šventieji Rusijos Bažnyčios naujieji kankiniai ir išpažinėjai
6 Šv. vienuolė Ksenija (V a.). Šv. Dievo „kvailelė“ Ksenija Peterburgietė (XIX a.)	7 Šv. hierarchas Grigalius (rus. Grigorij) Teologas, Konstantinopolio arkivyskupas (389 m.)	8 Šv. vienuoliai: Ksenofontas, jo sutuoktinė Marija ir jų sūnūs Arkadijus ir Joanas (V–VI a.)	9 Šv. hierarcho Jono Auksaburnio relikvijų perkėlimas (438 m.)	10 Šv. vienuolis Jefremas Sirietis (373–379 m.) Šv. vienuolis Feodosijus (liet. Teodosijus) Totjmetis (1568 m.)	11 Šv. kankinio, hierarcho Ignoto Teoforo relikvijų perkėlimas (107 m.) Šv. hierarchas Laurentijus, Pečery atsiskyrėlis (Artimosiose olose), Turovo vyskupas (1194 m.)	12 Savaitė, skirta sūnui palaidūnui Šventieji Bažnyčios Mokytojai ir hierarchai Bazilijus (rus. Vasilij) Didysis, Grigalius (rus. Grigorij) Teologas ir Jonas (Joanas) Auksaburnis
13 Šv. kankiniai, nesavanaudžiai Kiras ir Joanas ir su jais kankinės Atanazija (rus. Afanasija) bei jos dukterys (311 m.)	14 Viešpaties Paaukojimo Šventykloje prieššventė. Šv. kankinys Trifonas (250 m.)	15 Mūsų Viešpaties Dievo ir Išganytojo Jėzaus Kristaus Paaukojimas Šventykloje	16 Viešpaties Paaukojimo Šventykloje pošventė. Šv. teisieji Simeonas, Dievo paėmėjas (Lk 2, 28) ir pranašė Ona. Šv. Apaštalams lygus hierarchas Nikolajus, Japonijos arkivyskupas	17 Šv. vienuolis Izidorius Pelusietis (lot. Isidori Pelusiotae; apie 436–440 m.) Šv. didysis Vladimiro kunigaikštis Georgijus (Jurijus) Vsevolodovičius (1238 m.)	18 Visuotinis tėvų šeštadienis (be mėsos). Atminai, skirti visų laikų mirusiems stačiatikiams, mūsų tėvams, broliams ir seserims. Šv. kankinė Agota (rus. Agafija; 251 m.)	19 Savaitė (be mėsos), skirta Paskutiniam teismui Šv. hierarchas Vukolas, Smirmos vyskupas (apie 100 m.)
20 Užgavėnių savaitė (rus. „maslenica“) Šv. vienuolis Partenijus, Lampsakos vyskupas (IV a.)	21 Viešpaties Paaukojimo Šventykloje pošventė. Šv. didysis kankinys Teodoras (rus. Feodor) Vaivada (gr. Stratilatas) (319 m.)	22 Šv. kankinys Nikiforas Antiochietis (Sirija) (apie 257 m.) Šv. hierarcho Inokentijaus, Irkutsko vyskupo, relikvijų suradimas (1805 m.)	23 Šv. kankinys, dvasininkas Charalampas ir su juo šv. kankiniai Porferijus, Vaptas ir trys kankinės (202 m.)	24 Šv. kankinys, hierarchas Blažiejus (rus. Vlasij), Sebastijus (Samarijos) vyskupas (apie 316 m.)	25 Visų šventųjų tėvų vienuolių, atlikusių tikėjimo žygdarbių, pagerbimas. Šv. Dievo Motinos Iberijos ikona. Šv. hierarchas Aleksijus, Kijevo, Maskvos ir visos Rusijos metropolitas, stebukladaris (1378 m.)	26 Savaitė bė sūrio . Prisimename Adomo išvarymą. Atsiprašymo ir atleidimo sekmadienis. Užgavėnės prieš Gavėnių (Didįjį pasninką).
27 Pirmoji Gavėnios (Didžiojo pasninko) savaitė. Šv. Apaštalams lygus Kirilas, slavų mokytojas (869 m.)	28 Šv. Apaštalas Onesimas (ar Onezimas) (vienas iš 70-ties; apie 109 m.). Šv. vienuolis Pafnutijus, Pečery atsiskyrėlis (XIII a.)	1 Šv. kankiniai: presbiteris Pamfilas, diakonas Valentas, Paulius, Porferijus ir kiti (307–309 m.)	Šventė			6–17 Savaitė be pasninko
Pasninkas			20–26 Savaitė, kai kasdien (įskaitant trečiadienį ir penktadienį) galima vartoti pieną ir kiaušinius (Užgavėnės)			27 Gavėnios (Didžiojo pasninko) pradžia

„Tikiu į vieną, Šventą, Visuotinę ir Apaštališką Bažnyčią“

„Tik Bažnyčioje yra tikras, tyras tikėjimas; tikėjimo vienovė, bendrumas neatskiriama susijęs su Bažnyčios vienumu. Tam, kuris nepaiso Bažnyčios vienybės, nevalia manyti, kad jis išsaugoja tikėjimą.“

Šv. kankinys, hierarchas Hilarionas (Troickis)

Trakų vyskupas vikaras
AMBROSIJUS

Ne vieną kanoninį nusikaltimą padarę ir už juos iš kunigų pašalinti buvę Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariai pastaruoju metu nebeslepia, jog jie iš pat pradžių planavo sukurti paralelinę struktūrą, pavaldžią Konstantinopolio Patriarchatui.

O patys jie tikisi, kad Konstantinopolio Patriarchas grąžins jiems dvasininko statusą; jie bando suteikti teisėtumo savo veiksmams, aiškindami, jog siekia atkurti moralinį ir istorinį teisingumą.

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios adresu būtent iš jų lūpų dažniausiai skamba įvairūs kaltinimai: esą ji neteisėtai atsirado ir gyvuoja mūsų šalies teritorijoje, esą pritaria karui ir nepakankamai rūpinasi įvairių diasporų, išpažįstančių Stačiatikybę, pastoracija, sielovada.

Lietuvos stačiatikius bandoma įtraukti į bažnytinį konfliktą, panašų į tą, kuris dabar kilęs Ukrainos žemėje, o anksčiau įvyko Estijoje. Savo vaidmenį šiame konflikte atlieka ir iš kunigų pašalinti buvę Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariai. Neturėdami tam teisės jie, apsirengę bažnytiniais rūbais, talkino Stačiatikių Bažnyčios Ukrainoje (SBU) dvasininkui, nors jis yra suspenduotas (jam uždrausta atlikti religines apeigas); sausio mėnesį Vilniuje, Anykščiuose ir Klaipėdoje vyko jų „pamaldos“, į kurias bendrai išpažįnciai ir Komunijai atėjo ir neapdairiai jais pasitikėję pasauliečiai. Kad ir ką apie save sakytų iš klero pašalinti asmenys, nekyla abejonių, kad jų veikla - skaldytojiška.

Priminsiu, jog buvę dvasininkai pašalinti iš kunigų ne dėl savo antikarinės pozicijos ar dėl kritikos Patriarcho Kirilo adresu, o **už sunkius bažnytinius nusikaltimus**: priesaikos laužymą, dvasininko pažadų ir priesaikos nepaisymą, suokalbių prieš savo vyskupą bei brolius dvasininkus, dalyvavimą kampanijoje, siekiančioje diskredituoti Bažnyčią, jos hierarchus bei brolius dvasininkus.

Karą ir agresiją prieš Ukrainą pasmerkė tiek hierarchas or-

dinaras, tiek kiti Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariai, todėl buvusių klero narių teiginiai, esą jie nukentėję dėl savo antikarinų pasisakymų, yra absurdiški, neatitinkantys tikrovės.

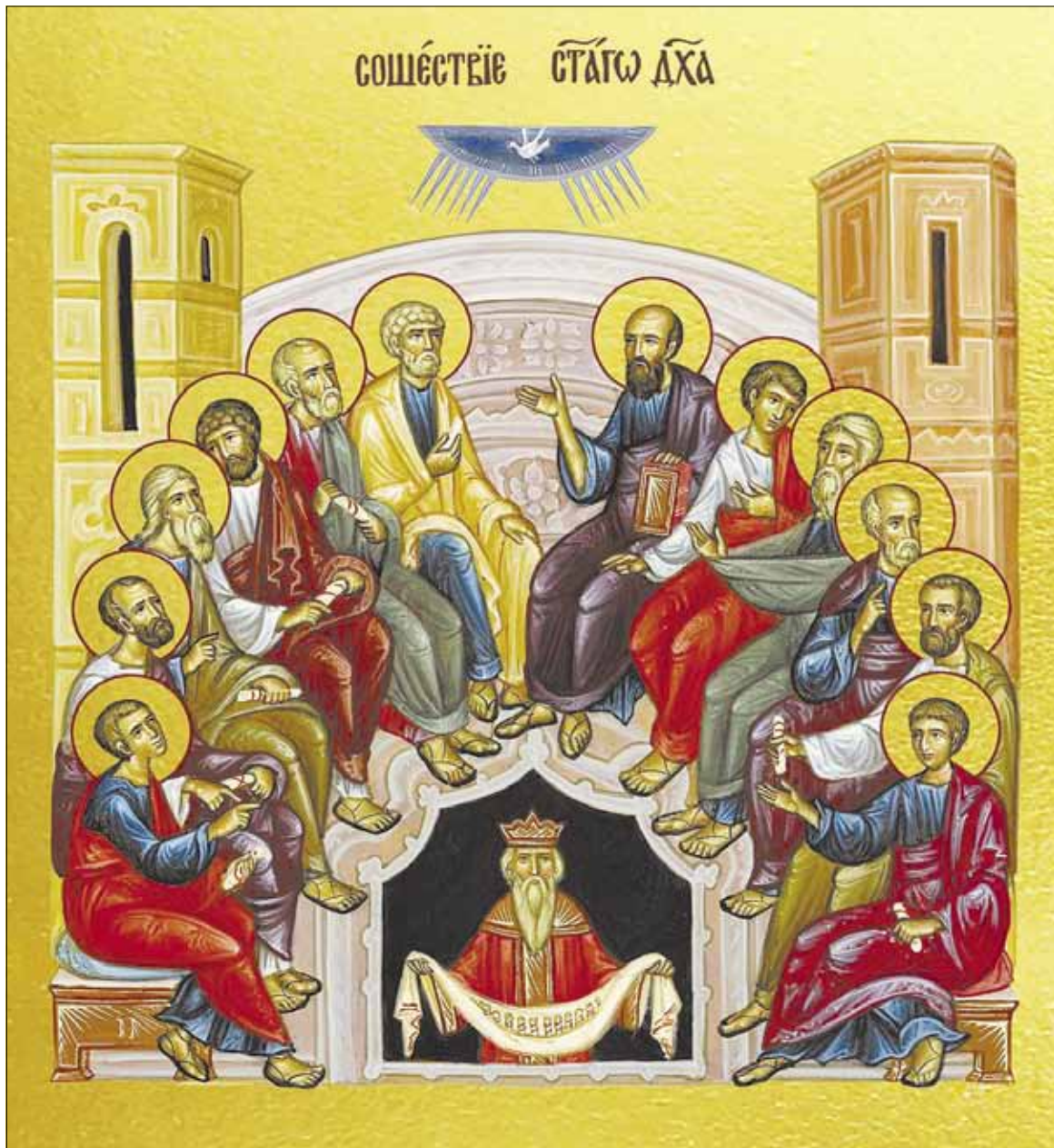
Tenka apgailestauti, kad į Bažnyčios skaldymo kelią pasukusių buvusių dvasininkų planus, siekiant ir lūkesčius remia ir Lietuvos valstybės valdininkai, kurie pernai du kartus buvo susitikę su Patriarchu Baltramiejumi. Praėjusių metų gruodį aukšto rango Konstantinopolio Patriarchato hierarchas buvo atvykęs į Vilnių susitikti su ministrų pirmininke ponia Ingrida Šimonyte.

Tuo tarpu krikščionybės plėtrą Lietuvoje pradėjo būtent stačiatikiai, be to, **rusų dvasinės tradicijos tikintieji**. Kaip teigiama Lietuvos Stačiatikių Bažnyčiai skirtame straipsnyje, paskelbtame Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje, valdant Didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Gediminui, į Lietuvos sudėtį įėjo gana daug rusų (rusėnų) žemių, kuriose dauguma gyventojų buvo stačiatikiai. Tad nuo XIV amžiaus 56 kunigaikščiai lietuviai išpažino Stačiatikybę, 15 lietuvių kunigaikščių buvo ištekinga už rusų kunigaikščių stačiatikių, o 16 rusų kunigaikščių stačiatikių ištekėjo už kunigaikščių lietuvių.

Dabar Lietuvos Stačiatikių Bažnyčia visa jos pilnatvę ryžtingai pareiškė savo antikarinę poziciją. Mūsų šventovėse sudarytos visos sąlygos melstis tikintiesiems nepriklausomai nuo jų tautybės ir politinių pažiūrų. Pamaldos reguliariai vyksta ne tik bažnytinė slavų kalba, bet ir lietuvių, ukrainiečių, baltarusių, graikų, sakartvelų bei anglų kalbomis.

Nepaisant to, minėtos SBU klero nariai, padedant buvusiems Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios dvasininkams, ėmė rengti pamaldas Lietuvos teritorijoje. Būtina pabrėžti, kad **SBU nėra kanoninių principų tęstinumo ir apaštališkojo perimamumo**, o tai reiškia, kad ji yra neteisėta. Lietuvos Stačiatikių Bažnyčia su aukščiausia minima kanoniškai neligitimine religine struktūra nepalaiko jokiu eucharistinių ryšių. Šiuo metu, nepaisant Konstantinopolio Patriarcho raginimų, oficialiai SBU pripažino tik keturis iš penkiolikos autokefalinų Stačiatikių Bažnyčių.

SBU buvo sudaryta susiliejus dviems nekanoniškoms nuo Bažnyčios atsiskyrusioms grupėms - Kijevo Patriarchato Ukrainos Stačiatikių Bažnyčiai ir Ukrainos Autokefalinei Stačiatikių Bažnyčiai. Būtent ši struktūra, vienijanti „dvasininkus“, kurie nebuvo teisėtai išventinti, 2018 metais iš

► Sekminių (Šventosios Dvasios Nužengimo ant apaštalu) ikona.

Konstantinopolio Patriarcho Baltramiejaus gavo Tomosą dėl autokefalijos.

Esama nuomonės, kad tik Konstantinopolio Patriarchas turi teisę tai ar kitai Bažnyčiai suteikti autokefaliją, net jeigu ta Bažnyčia prievarta atskirta nuo Motinos Bažnyčios. Daugumos kitų Autokefalinų Bažnyčių vadovai su tuo nesutinka. Istorijos eigoje būta įvairių autokefalijos paskelbimo ir suteikimo būdų; tai tikrai darė ne tik Konstantinopo-

Bažnytinio teismo procedūra prasideda ir baigiasi toje pačioje Autokefalinėje Bažnyčioje, kuriai priklauso teisiamasis

lio Patriarchas. Be to, Stačiatikių Bažnyčių santykių lygmeniu buvo parengtas dokumentas, kad ateityje autokefalija bus suteikiama tik pritarus visoms Autokefalinėms Bažnyčioms.

Kai dėl Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero narių, pašalintų iš kunigų, ateities, klaidinga manyti, jog Konstantinopolio Patriarchui suteikta aukščiausiosios apeliacinės instancijos teisės, nors ir yra taip manančiųjų. Tuo tarpu **Bažnytinio teismo procedūra prasideda ir baigiasi toje pačioje Autokefalinėje (Vietinėje) Bažnyčioje, kuriai priklauso tei-**

siamasis. Tad jeigu Konstantinopolio Patriarchas buvusiems Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariams vėl suteiks kunigo vardą, tai bus neteisėta, o jų atliekamos „apeigos“, „slėpiniai“ - neveiksmingi, nekanoniški.

Nuomonė, jog Konstantinopolio Patriarchas turi ypatingų privilegijų, iškeliančių jį virš visų kitų Autokefalinų Bažnyčių vadovų, yra labai klaidinga. Tik tam metui, kai buvo rengiamasi sušaukti Visuotinį Stačiatikių Susirinkimą, Autokefalinės Stačiatikių Bažnyčios sutiko suteikti Konstantinopolio Patriarchui tam tikrų koordinatoriaus funkcijų. Pavyzdžiui, jam buvo duota teisė sušaukti Visuotinius Stačiatikių pasitarimus ir pirmininkauti jų metu, bet vadovaujantis tik Stačiatikių Bažnyčių konsensu, o šiuo metu jo nėra. Tad klaidinga laikyti Konstantinopolio Patriarchą visos **Stačiatikių Bažnyčios vadovu**. Stačiatikių Bažnyčia - tai tarpusavyje lygių Bažnyčių, kurių kiekviena turi savo vadovą, šeima. Vienos, **Visuotinės Bažnyčios Galva yra mūsų Viešpats Jėzus Kristus**. O „paskučiausiais laikais“ skelbiami kitokie mokymai griauja pačius Stačiatikių Bažnyčios sampratos pagrindus.

Stačiatikybę išpažįstantys krikščionys tiki „į Vieną, Šventą, Visuotinę ir Apaštališką Bažnyčią“. Turint omenyje šio straipsnio kontekstą, dera atkreipti dėmesį į šį Bažnyčios apibūdinimą; „**Apaš-**

tališka Bažnyčia“ reiškia, kad jos pradmuo - apaštalai, kuriems per Sekmines buvo suteikta Šventosios Dvasios malonė. Vadinas, Stačiatikių Bažnyčioje tik du, trys ar daugiau vyskupų gali suteikti kunigui vyskupo šventinimus. Vyskupai - nuosekli Apaštalo perėmėjų kaita. Taip nenutrūkstamas maloningųjų išventinimų tęstinumas pasiekė ir mūsų laikus.

Pasitaiko apsišaukėlių ir save „pašventinusiųjų“ asmenų, kurie dedasi esą vyskupai, nors iš tikrų jų nėra sulaukę tikro išventinimo. Ir šie asmenys drįsta teikti išventinimo Sakramentą kitiems.

Šį kiekvienam krikščioniui, išpažįstančiam Stačiatikybę, sunkų metą nepaprastai svarbu suprasti mūsų Tikėjimo Išpažinimo teiginius bei devintos „Tikėjimo Išpažinimo“ dalies žodžių apie vieną, Šventą, Visuotinę ir Apaštališką Bažnyčią reikšmę krikščionio sielos išganymui. Stačiatikybę išpažįstantis krikščionis turi aiškiai suvokti, su kuo jis turi reikalą: su Bažnyčios skaldytoju, su save „pašventinusių“ asmeniu ar su dvasininku, kuris išventintas kanoniškai, vadovaujantis apaštališkuoju perimamumu, be to, gavęs teisėtą hierarcho palaiminimą atlikti Bažnyčios Slėpinius.

Dabar itin aktualūs tampa šventojo kankinio Hilariono (Troickio), Verey arkivyskupo, žodžiai, jog „tikėjimo vienovė, bendrumas neatskiriama susijęs su Bažnyčios vienumu“.

Liublino ir Chelmo arkivyskupas Abelis: Stovėkite tvirtai ir nenukrypkite nuo Stačiatikybės tiesos

I laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ klausimus atsako autokefalinės Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios atstovas, Liublino ir Chelmo arkivyskupas Abelis, sausio pradžioje lankęsis Vilniuje, kad dalyvautų iškilmėse, skirtose Aušros vartų Dievo Motinos ikonos garbei.

- Gerbiamasis Ekscelencija Abeli, leiskite Jūsų asmenyje padėkoti Lenkijos Stačiatikių Bažnyčiai už paramą Vilniaus ir Lietuvos vyskupijai šį sudėtingą metą. Jūs dalyvavote iškilmėse Aušros vartų Dievo Motinos ikonos garbei. Kokie jūsų įspūdžiai?

- Man labai malonu, kad, palaiminus Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios vadovui, palaimingajam metropolitui Savai (liet. Sabas), man teko 2023 metų Kalėdų švenčių dienomis dalyvauti iškilmėse Aušros vartų Dievo Motinos ikonos garbei. Aš daug sykių lankiausi jūsų puikajame Vilniaus mieste. Dar praėjusio šimtmečio aštuntą dekadą, besimokydamas Varšuvos Stačiatikių Dvasinėje Seminarijoje, aš keletą kartų buvau pamaldose, kurios vyko Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyne, ir, žinoma, prie Aušros vartų Dievo Motinos ikonos. Gera prisimenu vienuolių choro vadovą ir buvusį šio vienuolyno dekaną igumeną Metodijų. Bendravimas su juo paliko labai malonių įspūdžių. Lankydamasis Vilniuje prisimenu daug man svarbių žmonių, Vilniaus Dvasinės Seminarijos auklėtinių. Tai ir velionis mūsų Bažnyčios vadovas, metropolitas Vasilijus (Vasilij; Doroškevič), ir arkivyskupas Nikanoras (Nikanor; Nesluchovskij), ir protojerėjus Serafimas Železnikovičius (Serafim Železnikovič), ir dar daug, daug kitų. Jaunystėje mėgau lankyti Vilniaus Užmigių (Skaisčiausiosios) katedroje, kur turėjau galimybę nusilenkti Didžiosios kunigaikštienės Jelenos kapavietei. Sudėtingą Viduramžių metų Jelena buvo didi Šventosios Stačiatikybės gynėja. O dar per Vilnių keliaudavau į Kaliningrado sritį, kur gyvena mano giminės, tarp kurių - mano velionės mamos gimtoji sesuo.

- Bendras tarnavimas pamaldose, kurios vyko sausio 8 ir 9 dieną, iškilingai pagerbiant Aušros vartų Dievo Motinos ikoną, tapo stačiatikių vienybės ir broliškos meilės raiška. Taip buvo ir iškilmėse Grabarkoje, kuriose dalyvavo tada Lenkijoje lankęsis Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus. Kai dėl stačiatikių vienybės, tai čia dabar esama problemų. Kodėl, Jūsų nuomone, jos kilo?

- Jo Eminencijos metropolito Inokentijaus vizitas Lenkijoje, įvykęs praėjusių metų rugpjūtį, tapo ženkliu istorijos įvykiu. Bendrai celebruota Dieviškoji Liturgija švenčiant Viešpaties Atsimai-

► Liublino ir Chelmo arkivyskupas Abelis (Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia) Vilniuje, prie Aušros vartų. *Aleksejaus Litvinovo nuotrauka.*

nymą vienuolyne, įsikūrusiame ant šventojo Grabarkos kalno, kur buvo susirinkę dešimtys tūkstančių maldininkų, paliko neišdildomą įspūdį. Mums, stačiatikiams, tai yra svarus mūsų Bažnyčios visuotinio ženklo. O visuotinumas yra Šventosios Stačiatikybės esmė. Šiandien visame pasaulyje, daugelyje žmonių egzistavimo sričių juntama krizė. Ši krizė glėžia ir mūsų Visuotinės Bažnyčios bendrystę. Mes, stačiatikiai, krizę laikome Viešpaties bausme, kuria siekiama paprotinti žmogų. Ir jeigu žmogus visas krizes vertina šiuo, tikinčiojo, požiūriu, jis supranta, kad čia teisiama ir jis pats. Tai svarbiausia. Bet mes, tikintieji, gyvename, visas viltis sudėję į Prisikėlusįjį Vyriausiąjį Kunigą, Viešpatį Jėzų Kristų, ir į visa, kas vyksta, žvelgiame turėdami omenyje Jo Prisikėlimą Trečiąją dieną, kuris apščiai teikia dvasinio optimizmo. Kartu mes matome, kad mūsų bendravimas, mūsų bendros pamaldos padeda įveikti visą blogį.

- Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia laikosi labai principingos pozicijos Stačiatikių Bažnyčios Ukrainoje (SBU) atžvilgiu. Aptarkite šią poziciją. Lietuvos stačiatikiams tai labai aktualus dalykas, nes SBU atstovai lankosi Lietuvoje, kviečia tikinčiuosius į pamaldas.

- Nuo pat Ukrainoje įvykusio skilimo pradžios Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia užėmė principingą poziciją, grindžiamą dogmatika ir kanonais. Mes neprieštaraujame tam, kad Ukrainoje, savarankiškai valstybėje, Stačiatikybę vai-

nikuotų autokefalinės Bažnyčios struktūra. Tačiau, siekiant šio statuso, kartu turi būti išsaugotas Apaštališkojo perimamumo principas. Deja, dabar vadinamosios Stačiatikių Bažnyčios Ukrainoje būklė yra tokia, kad čia nėra kanoninių principų tęstinumo. Dėl šios situacijos pasaulio autokefalinė Bažnyčių abipusiems ryšiams iškilo daugybė problemų. Pas mus, Lenkijoje, taip pat juntami SBU struktūrų atstovų veiksmai. Daugybės pabėgėlių iš Ukrainos, patekusių į Lenkijos valstybės teritoriją, visas pastoracijos, sielovados reikmes tenkina mūsų Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia.

- Kaip Lenkijos Stačiatikių Bažnyčiai (LSB) atsilėpė Rusijos įsiveržimas į Ukrainą, prasidėjęs 2022 metų vasario 24? Kokie iššūkiai dabar iškilę LSB?

- Po praėjusių metų vasario 24 į Lenkijos Valstybės teritoriją atvyko daug karo pabėgėlių iš Ukrainos. Šimtai tūkstančių nelaimingų žmonių sulaukė dvasinės paguodos Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios šventovėse. Mūsų Bažnyčia suskubo visais įmanomais būdais padėti mūsų broliams stačiatikiams - pabėgėliams iš Ukrainos, teikdama socialinę paramą, aprūpindama pastogę. Mes taip pat skiriame daug dėmesio tam, kad mokyklose ukrainiečių vaikai būtų mokomi Stačiatikių tikėjimo tiesų.

- Vilniaus ir Lietuvos vyskupija nedelsdama pasmerkė agresiją prieš Ukrainą, be to, pa-

smerkė šį užpuolimą visais lygmenimis: vyskupijos vadovybės, kitų dvasininkų bei pasauliečių. Ar Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia paskelbė savo požiūrį į šį karą? Jeigu taip, paminėkite, ko konkrečiai imtasi?

- Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios Švenčiausiasis Vyskupų Sinodas nusiuntė Rusijos Federacijos vyriausybei raštą, prašydamas nutraukti agresiją ir karinius veiksmus prieš Ukrainą. Mūsų Bažnyčios hierarchai ir pavieniui savo viešuose pasisakymuose ne sykį darė analogiškus pareiškimus. Mūsų šventovėse per pamaldas nuolat specialiai meldžiamasi prašant taikos visame pasaulyje bei gerovės Bažnyčiai Ukrainoje, o kartu - kad būtų nutraukti kariniai veiksmai, vykstantys kaimynystėje, šalia rytinės mūsų šalies sienos.

- Apžvelkite šiuolaikinę Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios būklę. Ar teisybė, kad pamaldos pas jus dažniau vyksta ne lenkų, o bažnytine slavų kalba?

- Lenkijos Stačiatikių Bažnyčia stabiliai gyvuoja demokratiškos valstybės ribose. Mūsų Bažnyčioje 7 vyskupijos; vieną jų - karinė, užsiimanti Stačiatikybę išpažįstančių kariškių pastoracija, sielovada. Būsimieji dvasininkai mokosi Stačiatikių Dvasinėje Seminarijoje ir Krikščioniškosios Teologijos Akademijos Stačiatikybės Sekcijoje. Abi šios mūsų Bažnyčios mokyimo įstaigos yra Varšuvoje. Be to, mūsų Bažnyčioje veikia ikonų tapybos mokykla bei kursai chorų vadovams ir psalmininkams.

Dvasinis Bažnyčios gyvenimas plėtojamas dešimtyje vienuolynų. Mūsų Bažnyčioje religinės apeigos dažniausiai vyksta bažnytine slavų kalba. Yra keletas šventovių, kur vartojama ir lenkų

Deja, dabar vadinamosios Stačiatikių Bažnyčios Ukrainoje būklė yra tokia, kad čia nėra kanoninių principų tęstinumo

kalba, o kai kuriose parapijose, kur yra toks poreikis bei nusistovėjo tokia tradicija, bažnytinė slavų kalba tariama taip kaip įprasta ukrainiečiams.

Mūsų Bažnyčia spausdina mišiolus lenkų kalba, taip pat esama stačiatikiams skirta Naujojo Testamento vertimo į lenkų kalbą, kurį aprobavo mūsų Bažnyčios Švenčiausiojo Vyskupų Sinodas. Pamokslai šventovėse sakomi įvairiomis kalbomis, priklausomai nuo parapijiečių reikmių ir pageidavimų. Tai gali būti lenkų, baltarusių, rusų, ukrainiečių kalbos, taip pat ir lenkų tarmė. Pamaldos vyksta ir graikų bei rumunų

kalbomis. Stačiatikių Jaunimo Brolija bei Bažnyčios Brolijų veikla nusipelno atskiro didelio pokalbio, nes šios Brolijos daug nuveikė plėtodamos švietėjišką veiklą. Mūsų Bažnyčia taip pat aktyviai labdarauja: joje esama stačiatikių namų seneliams. Balstogėje (Białystoke) veikia stačiatikių mokykla ir keletas vaikų darželių. Daugelyje parapijų vyksta bažnytinio giedojimo festivaliai, o tarp katechizacijos darbų paminėtina Stačiatikybės žinių Olimpiada, kurią kuruoja Mokslo ir švietimo ministerija.

- Kaip klostosi Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios santykiai su valstybe?

- Bažnyčios santykiai su demokratiška Lenkijos valstybe stabiliai plėtojami: 1991 metais priimtas įstatymas, reguliuojantis Stačiatikių Bažnyčios ir valstybės santykius. Beje, analogiški įstatymai nustato ir visų kitų Lenkijoje veikiančių Bažnyčių santykius su valstybe. Minėtame įstatyme tiksliai apibrėžta visa tai, ko reikia pačios Bažnyčios vidiniam gyvenimui, pradedant Bažnyčios turtu ir baigiant karinės vyskupijos apibrėžimu. Įstatyme taip pat aptartas kapelionų darbas ligoninėse ir kalėjimuose, švietėjiška veikla, vaikų ir jaunimo mokymas tikėjimo tiesų ir t.t. Manau, kad šalies teritorijoje per visą jos istoriją Stačiatikybėi nebuvo suteiktas toks stabilus ir aiškus teisinis statusas, koks yra dabar. Gaila, kad tokių teisiųjų sprendimų nepavyko priimti kitose Europos Rytų šalyse. Jeigu tai būtų savo laiku padaryta, nekiltu tiek problemų dėl cerkvių užgrobumo mūsų Europos kontinente.

- Ko palinkėtumėte laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ skaitytojams bei apskritai visiems Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos tikintiesiems?

- Mes įžengėme į naujus Viešpaties Malonės kupinus 2023 metus džiaugdamiesi Kristaus Gimimo švente. Visiems laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ skaitytojams, visiems Stačiatikybę išpažįstantiems Lietuvos valstybės gyventojams aš melddamasis pirmiausia linkiu taikos, gerovės ir tvirto stovėjimo nenukrypstant nuo Šventosios Stačiatikybės tiesos. Šventųjų Vilniaus kankinių Antonijaus, Joano ir Eustachijaus žygdarbis bei Aušros vartų Dievo Motinos globa testiprina Lietuvos stačiatikių tikėjimą ir viltį. Tesuteikia Viešpats mums galimybių visiems kartu džiaugtis tuo, kad išsaugojome Šventąją Stačiatikybę, o ateityje galėsime ir norėsime šį brangųjį Perlą perduoti būsimajai kartai. Tesaugo Jus Viešpats!

Maksimas ROGALSKIS

Kaip auklėti vaikus, kad jie taptų praktikuojantys stačiatikiai?

[I laikraščio „Stačiatikių Lietuva“ klausimus atsako Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovių parapijiečiai.]

Sergejus Griazinas,
Vilniaus Mikalojaus šventovės (Nikolajevskij chram) parapijietis

Pirma. Auklėjant nepaprastai svarbu, kad tėvai mylėtų vaiką, t.y. būtų pasirengę mylėti kantriai, nuolankiai, išsižadėdami savęs, - taip, kaip apie meilę sako Šv. Apaštalas Paulius: „Meilė kantri, meilė maloninga (...) ji nepasiduoda piktumui, (...) ji

visa pakelia“ (1 Kor 13, 4-7). Būtent tai padeda įveikti sunkumus, kurių visada neišvengiamai kyla.

Antras svarbus dalykas auklėjant - asmenišką tėvų pavyzdys. Kitaip sakant, auklėjantieji patys turi būti uolūs krikščionys ar bent turėtų stengtis tokie būti. Siekiant, kad vaikas tikėtų, labai padeda ir dvasinio gyvenimo praktika: dalyvavimas pamaldose, malda, Bažnyčios Slėpiniai. Švenčiausiosios Komunijos dėka Pats Viešpats dalyvauja mūsų vaikų bei visos šeimos auklėjime.

Julija Malyškina,
Vilniaus Skaisčiausiosios katedros (Prečistenskij sobor) parapijietė

Mūsų šeimoje viskas prasidėjo vaikams ėmus lankyti sekmadieninę mokyklą. Ten vaikai, atsižvelgiant į kiekvieno jų amžių, susipažino su bažnytiniu kalendoriumi, su apeigomis, maldomis, pamaldomis. Pati atmosfera parapijoje, jos susitelkimas, taip pat buvimas šventovėje itin teigiamai veikia vaikus. Sekmadieninės mokyklos veikla - tai ne tik užsiėmimai, vaikai joje

kartu mini šventes, jie drauge vyksta į piligrimines keliones, be to, per vasaros ir kitas atostogas rengiamos stovyklos, kuriose vaikai būna nuolat ar ateina tik dienai. O dar kasmet vyksta turnyrai teologijos temomis.

Vaikai negali eiti savo keliu, kuris skiriasi nuo tėvų kelio. Todėl ir namuose turi vykti bendri užsiėmimai su vaikais. Tėvai su vaikais turėtų kartu melstis, kartu skaityti Evangeliją, šventųjų gyvenimo aprašymus, krikščioniškąją grožinę literatūrą. Juk vaikų gyvenimas prasideda šeimoje. Mes patys savo pavyzdžiu turime mokyti vaikus kreiptis į Dievą su atgaila, su prašymu, su padėka.

Olga Leonidovna Januškevičienė,
Vilniaus Mykolo šventovės (Michailovskij chram) parapijietė

Jeigu norime ugdyti vaikus, išpažįstančius Stačiatikybę, mūsų gyvenime neturi būti melo, aistrų, savimylės. Jeigu būsim tikri Kristaus sekėjai, ir vaikus tokius išauklėsime. Kartu esama auklėjimo savitumų, susijusių su vaikų amžiumi. Daugiau apie juos galima sužinoti perskačius mūsų bendrą su T.V. Skliarova knygą „Vozrastnaja pedagogika i psihologija“ („Amžinė pedagogika ir psichologija“). Dabar tikru iššūkiu tapo tai, kad vaikai naudojami išmaniaisiais telefonais ir kitomis panašiomis priemonėmis, kurios labai kenkia auklėjimui. Apaštalas Paulius rašė: „Kaip vidinis žmogus aš žaviuosi Dievo įstatymu...“ (Rom 7,22). Kitaip

sakant, su dvasia susijusius dalykus galima suvokti tik tada, kai išlavintas „vidinis žmogus“. O minėtos išmaniosios priemonės skirtos „išorinei“ žmogaus veiklai. Jos trukdo pažinti save ir puoselėti „vidinį žmogų“. Dar vienas svarbus dalykas auklėjant vaikus - suaugusiųjų elgesys. Dabar patys tėvai daug laiko skiria išmaniesiems telefonams, internetui, tuo tarpu jų dėmesys gyvybiškai būtinas vaikams. Kristus sakė, jog prieš antrąją Jo atėjimą „daugelio meilė atšals“ (Mt 24,12). Jeigu motina „panirusi“ į internetą, ir vaikas nejaučia jos meilės, jis negalės išmokti mylėti. Negalima sakyti, jog taip yra dėl nūdienos realijų, nes žmogus dabar toks pat, koks buvo anksčiau, ir Kristus lieka nepakitęs. Jis pas žmones atėjo prieš 2000 metų, bet jeigu mes gyvename virtualiame pasaulyje, mes nustojame daryti tai, ką nurodė Kristus. Mes net paprasčiausių žmogaus funkcijų nebeatliekame. Tąsyk mes nesekame Kristumi ir nevedame prie Jo savo vaikų.

Oksana Malyševa,
Šalčininkų miesto, šv. hierarchui Tichonui pašvęstų Maldos namų parapijietė

Mano nuomone, vaikai - tai mūsų, tėvų, atspindys. Stebėdama savo mažąjį dvejų metų sūnelį, matau, kad jis kartoja daug mano ir sutuoktinio veiksmų. Mūsų šeimoje auga 5 vaikai, kurių amžius - nuo 2 iki 21 metų. Kiekvienam jų kyla savų problemų, savo baimių. Ir su kiekvienu reikia elgtis atsižvelgiant į jo individualybę. Kai dėl pamaldų, tai aš niekuomet jų neverčiu ir net neįkalbinėju vaikščioti į cerkvę. Pats Dievas suteikė žmogui pasirinkimo laisvę. Vaikai patys sprendžia, ar jiems sekmadienį eiti į Dieviškąją Liturgiją, ar ne. Dažniausiai girdžiu teigiamą atsakymą. Pamenu, kad ir man

pačiai, kai buvau paauglė, buvo sunku keltis ir eiti į pamaldas. Didelio noro nejaučiau. Tik vėliau, kai tapau vyrėlesnė, supratau, kaip tai svarbu. Man svarbiausia vaikų auklėjime - malda. Tik meldamasi galiu jiems padėti, tik taip galiu juos ir apsaugoti, apginti. Juk neįmanoma visą gyvenimą laikyti juos „po sparneliu“. Anksčiau ar vėliau, bet teks juos „paleisti“, o motinos malda daro stebuklus. Aš tuo tikiu! Prieš jiems išeinant iš namų būtinai juos laiminu. Dar manau, kad pirmiausia reikia užsiimti saviugda: išmokti valdyti emocijas, mokėti išklausyti ir suprasti vaiką bei duoti teisingus atsakymus į jų klausimus. Aš mokausi ir „augu“ kartu su vaikais. Kiekvienas jų ko nors mane išmoko. Svarbiausia - mylėti ir branginti juos, laiku paremti, padėti, o ne priekaištauti. O Viešpats pats viskuo pasirūpins!

Parengė Aleksandra DEŽINA

Klausimai kunigui: Ar Švč. Komunija gydo?..

[parapijiečių klausimus atsako Šventosios Dvasios vienuolyno katedros kunigas Olegas ŠLIACHTENKO]

- Mano vaikai krikštyti kaip katalikai, vėliau visa mūsų šeima perėjo į Stačiatikybę. Vaikų krikštą tėviai tebėra katalikai. Ko mums imtis? Ar reikia ieškoti naujų krikštą tėvių? Ar tai iš viso įmanoma?

Pavelas

- Gerbiamasis Pavelai, pradinė krikštą tėvių buvimo prasmė - parengti vaikus Šv. Krikšto Slėpiniui: pamokyti juos, perteikti tai, ko reikia tampant praktikuojančiu Bažnyčios nariu. Krikštą tėviai paliudydavo, kad jų globotinis nusipelnė didžios dovanos - Šventosios Dvasios. Kadangi perėjote į Stačiatikybę, veikiausiai yra žmogus, kuris arba paskatino priimti šį sprendimą, arba padėjo suvokti, jog tai teisingas pasirinkimas. Tokį žmogų galima laikyti jūsų krikštą tėviu. O jeigu tokio žmogaus nebuvo, krikštą tėviu galite laikyti dvasininką, kuris pervedė Jus į Stačiatikybę, ir į jį galima kreiptis kilus klausimams, susijusiems su tikėjimo, išpažinimo, dvasinio gyvenimo dalykais ir t.t. Kai dėl Jūsų vaikų, tai tikėjimo reikaluose Jūs patys esate pagrindiniai jų vedliai. Tad jeigu perėjus į Stačiatikybę neliko vaikų krikštą tėvių, galite save tokiais laikyti. Specialiai jų ieškoti jau nereikia.

- Ar reguliarios išpažinties ir Švč. Komunijos dėka galima sumažinti nesveiko vaiko gimimo tikimybę?

Svetlana

- Gerbiamoji Svetlana, tokių vaikų gimimas pirmiausia sietinas su Adomo nuodėme. Gimtoji nuodėmė bloškė žmogų į mirties glėbį, o ligos ir, nukrypimai nuo sveikatos - tai būsimo

mirties ir dūlėjimo ženklai. Bet ligos ir mirtis nebaugina krikščionio, nes Viešpats mums dovanojo prisikėlimą ir palaimingą gyvenimą ten, kur nėra nei ligų, nei mirties. Ši perspektyva skatina ligas laikyti net dovana, vaisiais, padedančiais išvengti dvasinės mirties. Be abejo, kartais, kai nuodėmės tampa neskaisčia aistra, ar kai susikaupia nuslėptų nuodėmių, ypač mirtinų, tai gali atsiliiepti tokių nusidėjėlių vaikų sveikatos būklei. Ir tada gali kilti ne tik kūno, bet ir psichikos negalavimų. Nemanau, kad verta eiti išpažinties bei priimti Švč. Komunijos tam, kad sumažėtų tikimybė sulaukti nesveiko vaikelio. Švenčiausiųjų Slėpinių dalininkais tampama dėl kito motyvo - meilės Kristui, dėkingumo Jam ir noro būti išgelbėtiems. Jeigu prie Išganytojo Kūno ir Kraujo žmogus artėja galvodamas tik apie būsimų vaikų sveikatą, jis artėja neapgalvotai, neapsvarstęs, ką daro. O apie tokių elgesį ap. Paulius sako: „Kas valgo ir geria, to Kūno nepaisydamas, tas valgo ir geria sau pasmerkimą, nes nepaiso Viešpaties Kūno“ (1 Kor 11, 29). Bendrai paėmus „nepaisydamas“ reiškia nederamą, nepagarbų žmogaus požiūrį į Švč. Komuniją, tikėjimo stoką ir bandymą pasinaudoti Eucharistija ne tam, kad būtų arti Dievo ir sulauktų išganyto, o dėl kitų tikslų.

- Girdėjau, kad per Viešpaties Paaukojimo Šventykloje šventę negalima maudytis vonioje. Dušu dar galima naudotis, o vonia - jokių būdu. Kuo pagrįstas toks draudimas?

Vitalijus

- Gerbiamasis Vitalijau, iki šiol man neteko girdėti apie šį keistą Jūsų minimą prietarą. Nežinau, kodėl jis kilo, bet kažin, ar tai įvyko seniai. Sunku patikėti, kad patarimai dėl vonios ir dušo galėjo būti duodami, tarkime, XVIIIa.

- Noriu išsistatuoti užrašą: „Apsaugok ir išgelbėk“. Gal tai ir nėra pamaldumo ženklas, bet juk svarbiausia prasmė, kurią žmogus suteikia tatuiruotei, tiesa? Mano nuomone, čia gera prasmė.

Nikita

- Taip, ne visos tatuiruotės savaime yra nuodėmingos. Bibli-

joje esama draudimo daryti tatuiruotes, kurios susijusios su magija, okultizmu. Todėl, norint pasidaryti tatuiruotę, reikia gerai apie jas nusimanyti, kad būtų galima atskirti, kurios susijusios su magija, o kurios neturi nieko bendra su okultizmu. Krikščionybė (beje, ir judaizmas bei islamas) visada neigiamai vertino kūno tatuiravimą. Pirmiausia, todėl, kad ši tradicija glaudžiai susijusi su stabmeldyste, o antra, todėl, kad kūnas yra šventas.

Tiesa, praeityje kai kurie krikščionys ant rankos darydavo krucifikso atvaizdą, nes musulmonai nuplėsdavo nuo jų kūnų kryželius. Tuomet toks atvaizdas buvo pateisinamas, jis buvo prasmingas, nes simbolizavo tvirtą tikėjimą ir pasiryžimą jo neatsizadėti net mirties akivaizdoje. O kokia užrašo „Apsaugok ir išgelbėk“ prasmė? Kam jis skirtas? Ar jis netrikdys kitų, ar nekels pagundos? Verčiau šią bei kitas maldas įrašykite savo „širdies plokštėse“ (2 Kor 3,3), kad galėtumėte melstis savo sielos slaptoje, ir mūsų Tėvas, regintis slaptoje, mums juntamai atlygins (Mt 6,6).

- Prieš trejus metus paskolinau savo draugei gana daug pinigų ir lyg ir pamiršau apie tai. Panašu, kad ir draugė pamiršo. Tačiau iš tikrųjų susiklosčiusi padėtis kelia man didelį nerimą: aš pykstu ant draugės, smerkiu ją. Gal pati turėčiau ko nors imtis: padovanoti ir nebegalvoti apie skolą? Arba priešingai - pareikalauti grąžinti pinigus?

Ana

- Gerbiamoji Ana, o kodėl nepakalbėjus su drauge? Pasi-meldus, paprašius Dievo pagalbos ir po to paaiškinus draugei, kad Jums būtinai reikia atgauti tuos pinigus. Ne reikalauti, o paprašyti. O jeigu Jums tų pinigų dabar nereikia, pamąstykite apie šiuos Gelbėtojo žodžius: „Jei skolinatė tik tiems, iš kurių tikėtės atgausią, koks jūsų nuopelnas? Juk ir nusidėjėliai skolina nusidėjėliams, kad atgautų paskolą. Bet jūs mylėkite savo priešus, darykite gera ir skolinkite, nieko nesitikėdami. Tuomet jūsų lauks didelis atlygis, ir jūs būsite Aukščiausiojo vaikai: juk Jis maloningas ir nedėkingiesiems, ir piktiesiems.“ (Lk 6, 34-35)

Plečiasi „Stebuklingojo smėlio pasaulio“ horizontas

Visagino Paaukojimo-Panteleimono šventovės parapijinės mokyklos vadovės Anastazija Rešetko ir Jelizaveta Gasiulevič dvi dienas, sausio 22 ir 23, praleido Iniciatyvy centre, veikiančiame prie Vilniaus šv. Konstantino ir Michailo šventovės.

Pakvietus šios šventovės klebonui Konstantinui Lazukinui, jos čia surengė mestriškumo pamokas vi-

siems, norintiems patekti į „stebuklingąjį smėlio pasaulį“.

Projekto „Smėlio ART - terapija“, skirto vaikų ir paauglių psichologinei reabilitacijai, paroda prezentacija vadinasi „Stebuklingasis smėlio pasaulis“. Į parodą buvo atvežtos sekmadieninių mokyklų darbų nuotraukos bei smėlio animacijos filmas „Senų senovėje Lietuvos žemėje“, skirtas šventųjų

Vilniaus kankinių Antano, Jono ir Eustachijaus gyvenimui.

Veikiausiai šio projekto geografija plėsis už Visagino ribų, nes ši nestandartiška veikla domina daugelį. Mat ji ne tik padeda gerinti psichologinę sveikatą bet ir suteikia galimybę, pasitelkus paprastą žaidimą, supažindinti vaikus su Stačiatikybės istorija.

Cerkvė biologijos kabinete

Sausio 15 d., šventojo vienuolio Serafimo Saroviečio atminimo dieną, Klaipėdoje buvo minimas šventųjų kankinių Veros, Nadieždos, Liubovės ir jų motinos Sofijos parapijos klebono, protojerėjo Vladimiro Artamonovo, 25 metų kunigystės sukaktis.

Šventovėje buvo gausu tikinčiųjų atėjusių, dalyvauti savo ganytojo šventėje. Būtent tą dieną prieš 25 metus Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Chrizostomas (dabar emeritas) Vilniuje, Šventosios Dvasios vienuolyno katedroje, iššventino į kunigus diakoną Vladimirą Artamonovą, tarnystę Bažnyčioje derinusį su mokyklos Nr. 17 direktoriaus pareigomis.

Nors šios mokyklos nebėra, jos patalpose atidaryta Šv. kankinių Veros, Nadieždos, Liubovės ir jų motinos Sofijos garbei skirta šventovė tebeveikia. Likimo ironija: ji įkurta buvusiame biologijos kabinete.

Prasidėjus paskutinei praėjusio amžiaus dekadai, vienintelė Klaipėdos stačiatikių cerkvė nebesutalpino visų tikinčiųjų. Be to, ši Visiems Rusijos šventiesiems pašvęsta cerkvė išikūrusi senamiestyje (Liepų g-jė), ir daugeliui toli nuo jos esančių didelių naujų mikrorajonų gyventojų, ypač senyviams ir silpniems žmonėms, buvo gana sunku pasiekti šventovę ir dalyvauti pamaldose. Klaipėdos stačiatikių bendruomenė tada dar nebuvo pasirengusi naujos šventovės statybai, nes stigo

► Liturgija Klaipėdos Šventųjų Kankinių cerkvėje.

lėšų, o ir pati mintis apie jos statybą tuomet atrodė pernelyg drąsi. Ryšium su tuo kilo idėja įkurti nedidelę šventovę kokiame nors jau esančiame pastate. Tuomet 17 vidurinės mokyklos direktorius Vladimiras Artamonovas - dabar jau tėvelis Vladimiras - ir pasiūlė vienoje mokyklos rytų korpuso patalpų įkurti cerkvę.

Naujos parapijos organizatoriumi ir klebonu tapo jaunas, neseniai į Klaipėdą atvykęs dvasininkas Ilija (liet. Elijas) Šapiro. 1997 metais Vladimirą Artamonovą iššventinta į diakonus, o 1998 metų sausį - į kunigus. Jis tapo antruoju jo vadovaujamoje mokykloje veikusiu Šventųjų Kankinių cerkvės kunigu. Ši cerkvė tapo savita mokyklos „namų šventovė“; pamaldas joje ėmė lankyti dalis pedagogų, mokinių bei jų tėvų. O po kelerių metų mokyklai buvo suteiktas šventojo vienuolio Andrejaus Rubliovo vardas...

Nauja parapija sparčiai augo, ir praėjus vos trejiems metams nuo jos įkūrimo, tapo dar vienos šventovės statybos iniciatorė. Pasiūlius klebonui, buvo parengtas Globos - Mikalojaus (Pokrovo - Nikolskij) šventovės Klaipėdoje, Smiltėlės g-jė, statybos planas ir pateiktas miesto savivaldybei, prašant jį patvirtinti. Neužilgo prasidėjo šventovės statyba, o kartu pradėjo formuotis ir nauja parapija. Jos aktyvą sudarė keletas Šventųjų Kankinių cerkvės parapijiečių.

Dėl tiesioginio mokyklos ryšio su Šventųjų Kankinių parapija, jos gyvenime švietėjiškai veiklai visada buvo skiriama daug dėmesio. Ir ši veikla vyko glaudžiai bendradarbiaujant su Krikščioniškojo švietimo draugija „Žodis“ (rus. Slovo). Draugijos aktyvą dažnai sudarė Šventųjų Kankinių cerkvės parapijiečiai.

Nuo 2003 iki 2020 metų parapijiečiai kartu su minėta Draugija kasmet rengė tarptautinį vaikų piešinių konkursą „Slavų šaltinis“, skirtą šventųjų Kirilo ir Metodijaus (rus. Mefodij) garbei. Konkurse dalyvavo tūkstančiai vaikų iš 15 pasaulio šalių. Baigiamoji

► Pirmasis šventovės klebonas Ilija Šapiro.

konkurso paroda vyko dar Andrejaus Rubliovo mokyklos aktų salėje, o uždarius mokyklą (2014 m.) - Klaipėdos paveikslų galerijoje.

Tradiciniais tapo ir nuo 2004 iki 2020 metų vykę „Rubliovo skaitymai“ - Tarptautinės mokslinės pedagoginės konferencijos, skirtos šventojo Andrejaus Rubliovo atminimui. Konferencijose nagrinėtos šios temos: dvasingumas, Stačiatikybės istorija, dorovingumo ugdymas, krikščioniškoji kultūra. Be to, parapijiečiai daug metų iš eilės rengė seminarus teologijos ir stačiatikiškojo meno temomis, vyko pavienės paskaitos ir pokalbiai, taip pat ekskursijos į dekanato šventoves.

Parapija visada daug dėmesio skyrė parapijinės sekmadieninės mokyklos raidai. Šioje mokykloje vaikai mokomi tikėjimo tiesų, Dievo įsakų, Bažnyčios istorijos, jie supažindinami su religiniu menu ir patys užsiima menine kūryba, dalyvauja spektakliuose. Sekmadieninės mokyklos lankytojai vyksta į kasmetinius vyskupijos Teologijos turnyrus, į maldininkų keliones. Taip pat jie visada noriai prisidėdavo prie Kalėdų ir Velykų proga mieste vykusių vaikams skirtų švenčių rengi-

mo (pastarąsias šventes rengė draugija „Slovo“ - „Žodis“). Nepamainoma sekmadieninės mokyklos vadovė jau daug metų yra Žana Chekalo.

Šv. Kankinių parapija itin daug dėmesio skiria socialinei tarnystei. Svarų indėlių organizuojant šią tarnystę savo metu įnešė daktarė Raisa Nor, kuri pirmąją šio šimtmečio dekadą buvo parapijos seniūnė. Keletą metų socialine tarnyste šv. Kankinių parapijoje rūpinosi Julija Patrova, kuri dabar vadovauja dekanato socialinei tarnybai. O parapijoje šie darbai atiteko jos seniūnei Apolinarijai Čaplinskai.

2018 metais Julija ir Apolinarija pašventintos į gailestingumo seseris. Jas vienija šv. vienuolės Charitinos Lietuvaitės seserija. Gailestingumo seserys vadovauja socialinės tarnybos savanoriams. Jie Klaipėdoje bei srityje nuolat lanko globos namų gyventojus, ligoninėse slaugomus pacientus. Su jais bendraujama, jiems padama pasirengti išpažinčiai, Šventųjų Slėpinių (Švč. Komunijos) priėmimui, organizuojami ir dvasininkų apsilankymai pas ligonius.

Misionieriškoje parapijos veikloje svarbi vieta tenka leidybai. 1999 metais parapija išleido knygą „Napaliksiu jūsų našlaičiais“ (Maskva, „Palomnik“), skirtą dvasininko Pontijaus Rupyševų gyvenimui ir veiklai. Tėvas Pontijus Mikniškė (netoli Vilniaus) įkūrė stačiatikių bendruomenę ir tarnavo ten iki pat savo mirties 1939 metais. Į knygą įtraukti anksčiau dar neskelbti jo dvasios dukters V.N.Koreckajos prisiminimai bei paties tėvo Pontijaus užrašai. Šv. Kankinių parapijos aktyvas spausdino įvairius miesto bendruomenei skirtus periodinius leidinius (parapijos lapelį, laikraščius „Pčela“ [„Bitė“], „Klaipėdos žiniaraštis“ [„Klaipėdskij vestnik“]). Nuo 1997 metų iki 2007 metų imtinai vietos laikraštyje „Klaipėda“ kas savaitę (viename puslapyje) spausdinta krikščionybei skirtus rašinius. Nuo 2012 iki 2020 metų imtinai parapija savo jėgomis kas mėnesį leido Klaipėdos dekanato informacinį lapelį „Blagovestnik“ (liet. „Geražinis“). Parapijiečiai taip pat sukūrė oficialią Klaipėdos dekanato interneto svetainę blagovestnik.lt.

Protojerėjus Vladimiras Artamonovas parapijos klebonu tapo 2005 metais, kovo mėnesį.

Per tą laiką, kai veikia Šv. Kankinių šventovė, keli jos parapijiečiai tapo dvasininkais: protojerėjus Vladimiras Artamonovas, protojerėjus Petras Olechnovičius, protojerėjus Aleksandras Orinka, protojerėjus Sergejus Neifachas, kunigas Andrejus Ščekačevas, kunigas Antonijus Vainutis.

Marija JAKUBOVSKAJA

► Klebonas Vladimiras Artamonovas su parapijiečiais prie įėjimo į Šventųjų Kankinių cerkvę.

Godenovo kryžius Skaisčiausiosios katedroje

Minint Viešpaties Apipjaustymą (Lk 2,21), pasibaigus Vakarinei, į Vilniaus Skaisčiausiosios (Užmigimo) katedrą buvo atvežta stebuklingojo Godenovo Kryžiaus kopija.

Iš pradžių Kryžius buvo pastatytas šventovės centre, o vėliau perkeltas į jam skirtą nuolatinę vietą, ir visi norintieji galės prie jo prieiti ir pagerbti.

Šios didžios šventenybės atsiradimo istorija tokia. Kryžius buvo rastas XV a., Sachoto pelkėje, esančioje netoli Rostovo Didžiojo (Rostov Velikij).

Metraščiuose skelbiama, kad stebuklingai atsiradusius Krucifiksą ir šv. stebukladario Mikalojaus (Nikolaj), laikančio Šventąją Evangeliją, ikoną išvydo ten buvęs piemenys (nejučia atmintyje iškylo savo bandą laukuose netoli Betliejaus sergėję piemenys, kuriems buvo paskelbta, jog gimė Dievažmogis!).

Kaip sakoma padavime apie stebuklingąjį Krucifiksą, piemenys netikėtai išvydo „ore neįprastai, neapsakomai švytinčius, tarsi gyvus“ Nukryžiuotojo ant Kryžiaus ir šv. hierarcho Mikalojaus atvaizdus. Iš baimės piemenys tarsi negyvi nukrito ant žemės, o atgaivino juos nuo Kryžiaus pasigirdęs balsas: „Tai bus Dievo malonės vieta, čia bus Dievo Namai. Ir kas tikėdamas ateis čia pasimelsti, stebukladario Mikalojaus maldų dėka sulauks Dievo malonių, teikiamų per Gaivinantį Viešpaties Kryžių: daugelis ligonių atgaus sveikatą, įvyks ir kitų stebuklų. Eikite ir papasakokite tai žmonėms, kad šioje vietoje būtų pastatyta Mano šventovė.“

Pirmas Dievo stebuklas, sietinas su apsireiškusiu Kryžiumi, buvo tvirtos žemės kalvos, iškilusios pelkėje, atsiradimas. Neilgai

► Godenovo kryžius atnešamas į Skaisčiausiosios katedrą.

trukus ant šios kalvos buvo pastatyta šv. vyskupo Mikalojaus garbei pašvęsta cerkvė, kurios viena nava buvo skirta Viešpaties Gaivinancio Kryžiaus garbei. Pridurtime, kad šiuolaikiniai geodezijos tyrimai patvirtino, jog pelkėje atsirado kalva.

Šio Kryžiaus atlikimo techno-

logija neįprasta. Godenovo Kryžius - tai horeljefas; medžio raižinys, o kartu čia esama ir visavertės ikonų tapymo technikos, be to, paisant visų tradicijų - priklijuotas aptraukalas, panaudotas baltas gruntas „leukos“ (tai kreida su kljais, sumaišyta su linų aliejumi) ir tempera. Minėtu gruntu

ikonų tapytojais padengia lentą, ant kurios tapoma ikona. Tai, kad vienam kūriniui pasitelktos ir ikonų tapymo, ir skulptūros raižymo technikos, savaime daro šį Kryžių unikalų.

Stebina ir ypatinga Nukryžiuoto Kristaus figūros plastika: kažin ar rasime su kuo ją palyginti. O jeigu pažvelgsime į šios figūros proporcijų atitikimą anatomijos normoms, pamatysime, jog kai kas čia yra sąmoningai padidinta, o kai kas - sumažinta. Štai galva nedidukė, veidas - kupinas gilaus liūdesio. Jis primena acheiropitos tipo (ne rankų darbo) Viešpaties atvaizdus. Tuo tarpu rankos didžiulės, nukarusiomis alkūnėmis, su didelėmis plaštakomis. Kojų pėdos taip pat padidintos. Neįprastas, samoningai deformuotas ir pilvas. Atrodo, kad Kryžius yra archaiškas, Nukryžiuotojo atvaizdas taip pat labai senas ir gana sąlygiškas. Be to, čia juntama ekspresija, įtampa. Panašu, kad meistras Nukryžiuotojo plastikai teikė tam tikrą, ypatingą prasmę. Padidintos rankos, kurios ir prašo, ir kartu visus bei visa nuo Kryžiaus apkabina, be abejo, rodo buvus tam tikrą menininko sumanymą, kuriuo siek-

ta sustiprinti Krucifikso daromą įspūdį.

Pasirodžius Kryžiui tą vietą pradėtą vadinti Mikalojaus bažnytkiemiu (Nikolskij pogost). Ten prasidėjo stebuklai, kuriuos užrašydavo specialioje knygoje. Bedieviškos sovietų valdžios metais aktyvūs kovotojai su Dievu pabandė išnešti Krucifiksą iš šventovės, „tačiau Kryžius tapo tarsi švininis, ir jie neįstengė jo pajudinti.“ Tuomet buvo nutarta jį nupjauti, bet „pjūklo dantis sulaužė neįtikėtinai kieta medžiaga, tarsi Kryžius būtų buvęs ne medinis, o akmeninis.“

1940 metais tikintieji pernešė Kryžių iš uždarytos Kryžiaus Išaukštinimo šventovės į šv. hierarchui Jonui Auksaburniui pašvęstą cerkvę, esančią Jaroslavlio srityje, Godenovo vietovėje. Todėl ir Kryžių imta vadinti „Godenovo“.

1997 metais Krucifiksą pradėta restauruoti. Jo būklė buvo apvertkinta, bet kruopštus specialistų darbas suteikė šventenybei „antrą gyvenimą“.

Godenovo Kryžius įveikė sudėtingą kelią, kol pateko į Vilniaus Skaisčiausiosios katedrą. Grupė labdarių, norėjusių savo lėšomis parūpinti stebuklingojo Kryžiaus kopiją ir atvežti ją į Lietuvos sostinę, rengėsi įvykdyti šį sumanymą dar prieš kelerius metus, prieš prasidedant koronaviruso epidemijai. Tačiau vis iškil-davo įvairių kliūčių: matyt, Dievas dar nebuvo davęs Savo palaiminimo šiam sumanymui.

Ir net po to, kai baigiantis praėjusiems metams su Skaisčiausiosios katedros klebonu, Trakų vyskupu Ambrosiju buvo sutarta, kad Kryžius bus šioje Katedroje, gabenusieji šventenybę du kartus bandė pasiekti Lietuvą, bet tik trečias bandymas buvo sėkmin-

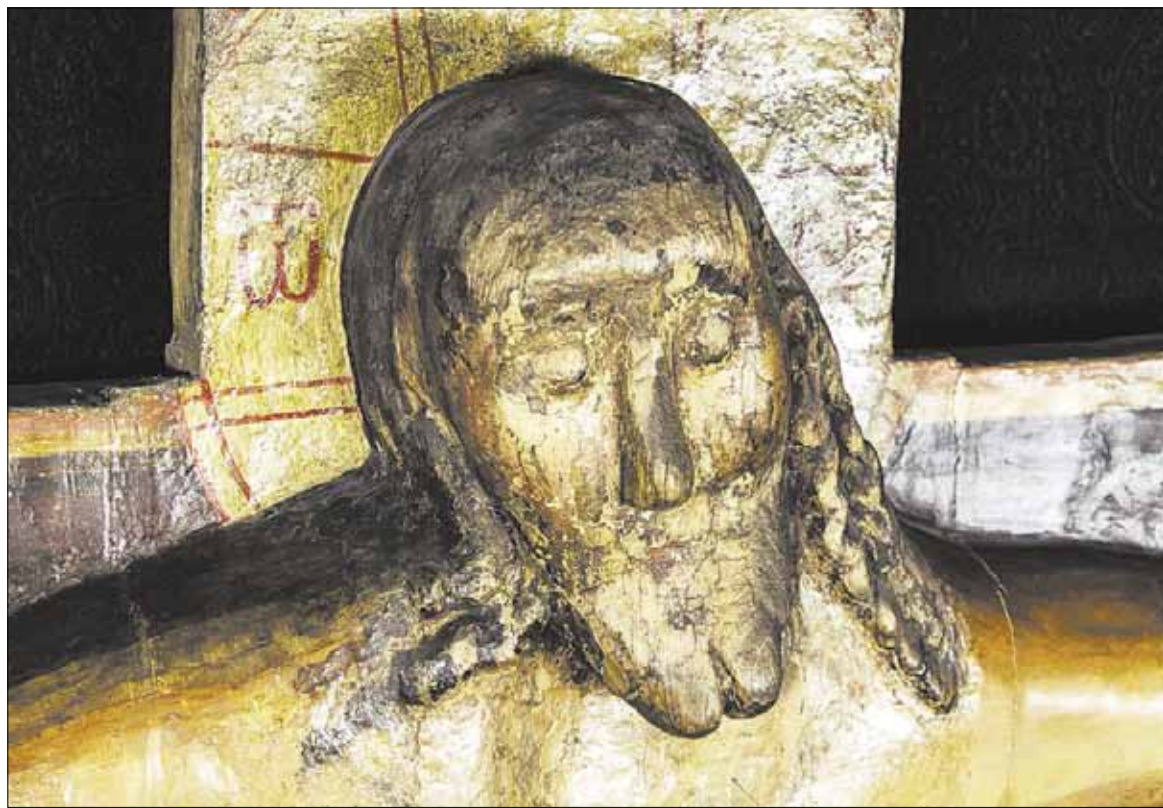
“ Kas tikėdamas ateis čia pasimelsti, per Gaivinantį Viešpaties Kryžių sulauks Dievo malonių ir stebuklų

gas, ir Kryžius pateko ten, kur, tikimės, ilgus metus stiprins krikščionių, atėjusių jį pagerbti, tikėjimą.

Įstabu tai, kad būtent 2023 metais sukanka lygiai 600 metų, kai stebuklingasis Krucifiksas buvo padovanotas žmonėms, ir būtent šiais metais ši šventenybė, įveikusi „kryžiaus“ kelią, pateko į vieną iš Lietuvos Stačiatikių arkivyskupijos šventovių.

O Garbingasis ir Gaivinantis Viešpaties Kryžiau! Per amžius padėk mums kartu su Šventąja Valdove, Mergele Dievo Gimdytoja, ir su visais šventaisiais. Amen!

Jevgenija NEGANOVA

► Stebuklingasis Godenovo kryžius.

Artimo nuodėmės reikia atgauti, o ne skelbti. Archimandritas Kirilas (Pavlovas)